

Thomas Winding: Multikunstneren med den vidunderlige stemme

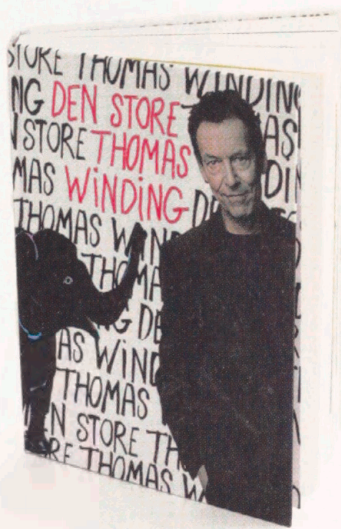
af HENRIK PALLE

Når man i nekrologer skriver, at „nu er en stor stemme blevet tavs“, er det som regel et billede, man bruger, med mindre det er en operasanger, det drejer sig om. Men i tilfældet Thomas Winding ville det være sjusk og uhørt mangel på præcision ikke at bruge netop den formulering. For selv om Thomas Winding var uendelig mangt og meget i løbet af sit lange liv, så var han for de fleste danskere ikke bare en stemme, men den stemme, der inkarnerede de bedste oplevelser foran tv-skærmen i monopoles dage, hvor kulturradikale lejesvende og subversive skolelærere efter for-godtbefindende fyldte vores hoveder med noget, de mente var kvalitet og underholdning med mening.

Det kan godt være, at det var svenske Astrid Lindgren, der skrev *Emil fra Lønneberg* og burde have haft Nobelprisen for det; men det var Thomas Winding, der leverede den kongeniale speak, da dansk fjernsyn sendte Olle Hellboms pragtfulde visuelle versionering. Og det er ligeledes meget muligt, at Gunilla Bergström har undfanget og realiseret den moderløse dreng Alfons Åberg; men det er Thomas Windings stemme, mange børn forbinder med figuren, fordi han også her i fjernsynets tjeneste lagde røst til historien på skærmen.

Børnene elskede stemmen

Hans bløde, sonore røst fortryllede og skabte ro hos såvel store som små. Børnene elskede den for dens uendelige venlighed. Og hos voksne kvinder

DEN STORE THOMAS WINDING, POLITIKENS FORLAG (2008)

Ih! siger den lille Bamse

Illustreret af Thomas Winding

– Jeg tror, vi trænger til en dukkert,
siger den store Bamse.

– God idé, siger den anden store Bamse.
Og den lille Bamse siger ingenting,
for han kigger på en flue.

232

gik den lige i hjertekulen, ved jeg fra jævnaldrende kvindelige bekendte. Mens mænd bare beundrede den for dens tørre, jazzede ro. Den var som musik. Og hvis den var et andet instrument, ville det være en tenorsaxofon.

Thomas Winding blev født 4. oktober 1936 og voksede op i et kreativt hjem. Faderen Ole Vinding var i sin tid en kendt forfatter og journalist, men til at begynde med gik den unge Thomas' interesser ikke i retning af at følge i faderens fodspor. Han gik tidligt ud af skolen og blev optaget

på Det Kgl. Danske Kunstakademi, hvor han gik fra 1956 til 1958 og studerede til kunstmaler. Og efter sin afgang blev han medlem af kunstnersammenslutningen Grønningen. Sideløbende hermed indledte han forsøgsvis – allerede ægteemand og fader til en søn – en karriere som bladtegner på Social-Demokraten, som ikke var helt så succesfuld, som han kunne ønske sig. Han havde ikke fundet sin stemme, så at sige.

En redaktør spurgte imidlertid, ifølge et interview i DSB's blad 'Ud & Se', om ikke han havde nogle historier, han havde skrevet. For tegnere var

Men da de går hjem,
siger den lille Bamse pludselig:
- IH!

252

der rigeligt af, mens gode historiefortællere ikke hang på træerne. Så det var måske noget. Og det havde han. Han begyndte at skrive nogle mindre ting, og fik blandt andet et stykke optaget i Politiken. Det hed „Hunden er menneskets bedste ven, og hesten er andens“. Og her aner man allerede den venlige anarkisme, der skulle blive Thomas Windings adelsmærke.

Super Carla

Thomas Winding kom også ved vennen Flemming Quist Møllers mellem-

ILLUSTRATION THOMAS WINDING

253

komst i kontakt med Danmarks Radio, hvor han fik freelance-arbejde som manuskriptforfatter. Første gang man for alvor blev opmærksom på ham, var da en udsendelse, som netop Flemming Quist Møller og Jytte Hauch-Fausbøll havde lavet, fik gode anmeldelser i denne avis [Politiken, red.]. Anmelderen skrev, at nu havde de to ovennævnte igen lavet en af deres genstreger. „Men det var faktisk en historie, hvor jeg havde lavet det meste. Og så kom *Super Carla* og fik gode anmeldelser. Pludselig gik det den modsatte vej, og jeg fik ros“, fortalte han til Oliver Stilling i førnævnte interview.

Se! siger den lille Bamse

Illustreret af Thomas Winding

En aften går bamserne tur.
Og den lille Bamse tager sin taske med.

256

Super Carla om pigen (spillet af datteren Sara), der kunne trylle og blive usynlig, blev et afgørende gennembrud for Thomas Winding og en nybrydende form for børnefernse, som kastede vrage på forestillinger om at opdrage og pædagogisere og i stedet gik ind på den barnlige fantasys egne præmisser og fortalte moderne eventyr til tonerne af „She’s Like a Rainbow“ fra Rolling Stones-albummet *Their Satanic Majesties Request*. Der går en lige linje fra *Super Carla* til Carl Quist Møllers *Løgnhalsen*.

Inden Winding lavede *Super Carla*, var han blevet fastansat i Danmarks

ILLUSTRATION THOMAS WINDING

257

Radio og uddannet som producer – et hverv, han røgtede frem til 1983. Og i den periode blev det til en lang række udsendelser, der i dag for fleres vedkommende anses for at være klassikere. Man kan nævne miniserien *Farvel, jeg hedder Kurt* fra 1969, hvor datteren Alberte spiller en pige, der bliver træt af livet sammen med sine forældre, der aldrig har tid til for alvor at være sammen med hende, og flytter ned i en båd. Ved samme lejlighed skifter hun så også navn for ligesom at markere sin afstandtagen til forældrenes efter hendes mening ikke videre vellykkede familieskab.

Man kunne også nævne produktioner som *Se Hundested og gø*, *Tyllefylleballerby Banegård* og hippieserien *Blomsterpistolen*, hvor Young Flowers – den danske pendant til den britiske powertrio Cream – medvirkede og sang 'Oppe i træet' – med tekst af Thomas Winding. I den mest frugtbare periode medvirkede Winding også som skuespiller i mange af den (blandt andet på grund af hans indsats) legendariske 'B&U-afdelings' produktioner. Han er eksempelvis uforglemmelig i *Sonja på Bornholm* som kasketsælgeren Felix Møller. Et par forsøg som filminstruktør blev det også til med de skæve, Panduro-agtige *Revolution i vandkanten* (fra 1971) og *Mor jeg har patienter* (1972).

Fra fjernsyn til bøger

I begyndelsen af 1980'erne valgte Thomas Winding at forlade betonsiloen i Gyngemosen for at slå sig ned på Ærø, hvor han virkede som først højskolelærer og siden -forstander, og siden blev det til fastansættelser på Den Europæiske Filmhøjskole i Ebeltoft og som filmkonsulent.

Sideløbende med tv-arbejdet plejede han en forfatterkarriere, der blev indledt allerede i 1967 med novellesamlingen *En historisk oplevelse*. Men den kom for alvor på skinner, efter han havde sagt farvel til DR, med bøgerne om hunden Mester og ikke mindst trilogien om den lille bamse, som han selv illustrerede med sine flotte, farverige naivistiske malerier. Og han medvirkede selv aktivt til udbredelsen af sit forfatterskab ved at tage rundt og holde oplæsningsarrangementer. Han blev belønnet med adskillige priser for såvel fjernsynsarbejde som forfatterskab.

I løbet af sit liv nåede Thomas Winding at være gift flere gange. Senest med Bibi Winding, som han indgik ægteskab med i 1992. Nu er han ikke mere til stede iblandt os, men hans stemme er heldigvis fyldigt dokumenteret på såvel dvd-udgivelser som lydbøger. Så også fremtidige generationer af danskere kan nyde den bløde, venlige stemme, der kærligt krammer dig som en lun frakke, mens den fortæller historier.

Artiklen blev bragt som nekrolog i Politiken den 6. juli 2008 og er optrykt med venlig tilladelse fra forfatteren og Dagbladet Politiken.

HENRIK PALLE (født 1963) er journalist ved Dagbladet Politiken, hvor han nu især beskæftiger sig ned kulturstof. Han er forfatter til flere bøger, senest „Dansk stand-up fra 2009“.